

مروری به پدیده گریز از فرزندآوری در بین زوج‌ها؛

انتخاب پسامدرن و ترس از فرزندآوری

هدی رضوانی پور

گزارش

گذاشته و کلاً هیچ تمایلی به داشتن فرزند ندارند. این افراد هم تصمیم خود را گرفته‌اند و تبلیغات و تشویق به فرزندآوری هیچ تاثیری بر آن‌ها نخواهد گذاشت، چرا که آن‌ها فقط به دنبال آسایش، آزادی و راحتی خود هستند و با توجه به فاکتورهای عصر پسامدرن، فرزندآوری را عملی پوچ و بیهوده می‌دانند.»

ترس‌های وسواس‌گونه، فرزندآوری را مختل می‌کند

فروغی به ترس‌های مخرب در حوزه فرزندآوری هم اشاره می‌کند «اما گروه دیگر، دچار ترس از پذیرش مسئولیت و آسیب‌های اجتماعی فرزندآوری و فرزند پروری هستند. این ترس، وسواس‌گونه است نه یک ترس سالم و حتی حضور در کارگاه‌های مشاوره، استفاده از مشاوران متعدد و سایر روش‌های کمکی نمی‌تواند این ترس را از آن‌ها دور کند. این افراد نگران آسیب‌های اجتماعی ناشی از فرزندان هستند و مدام به این مسئله فکر می‌کنند که اگر فرزندی به دنیا آورده‌ام و در آینده آسیب‌ها و مشکلاتی به دنبال داشت آنگاه چه کنیم؟ این ترس در وجود آن‌ها رخنه کرده و کسی نمی‌تواند آن‌ها را توجیه کند، این افراد دچار نشخوار فکری و ترس وسواس‌گونه هستند و زمان زیادی طول می‌کشد تا بتوانند بر ترس خود غلبه و نسبت به فرزندآوری اقدام کنند.»

این استاد دانشگاه مقایسه شرایط کودکی خود با شرایطی که ممکن است فرزندانشان در کودکی تجربه کنند را ویژگی افراد گروه بعدی می‌داند که آن‌ها را از فرزندآوری ترسانده و دور نگه می‌دارد «این افراد زوجینی هستند که مدام در گذشته سیر می‌کنند و هنوز نتوانسته‌اند شرایط حال را بپذیرند. آن‌ها مدام با خود می‌گویند اگر قرار است فرزندمان هم شرایط کودکی سختی را تجربه کند که ما تجربه کرده‌ایم، همان بهتر است که به دنیا نیاید! این نوع تفکر هم وسواس‌گونه است، چرا که فکر می‌کنند اگر خود زوجین کودکی سختی را پشت سر گذاشته‌اند، قرار است کودک آن‌ها نیز این دوران سخت را تجربه کند. بنابراین برای جلوگیری از تجربه درد و سختی برای فرزندشان، عملاً از به دنیا آمدن او جلوگیری می‌کنند.»

ترجیح شرایط کاری به فرزندآوری

شرایط سخت کاری و صرف مداوم وقت زوجین برای پرداختن به مشاغل سخت و سنگین؛ عامل دیگری است که فروغی آن را جزو فاکتورهای مانع فرزندآوری در زوجین می‌داند «بسیاری از زوجین هستند که شرایط سخت کاری را تجربه می‌کنند. خانم یا آقای که

یکی از مسئله‌ها و دغدغه‌های مهم این روزهای جامعه، مسئله فرزندآوری و در کنار آن فرزند پروری است. این روزها خانواده‌های کمتری تمایل به فرزندآوری دارند و اگر هم به این کار اقدام کنند در نهایت به داشتن یک فرزند بسنده خواهند کرد. نرخ خام ولادت در سال ۱۴۰۲ برابر با ۱.۶ درصد بوده است که جامعه و مسئولان را با این چالش روبرو کرد که قرار است برای آینده جمعیتی ایران چه اتفاقی بیفتد؟ جمعیتی که جوان نخواهد بود و برای رسیدگی به سالمندان این جمعیت، مشکلاتی پیش خواهد آمد. مشکلاتی که ناشی از عدم تمایل زوجین در به دنیا آوردن فرزند و پرورش آن برای سال‌های آینده است.

بناگاه امن اقتصادی و بنگاه امن روانی؛ دو بال فرزندآوری

مریم فروغی دکترای روانشناسی و استاد دانشگاه مؤلفه‌های متعددی را برای ترس والدین از فرزندآوری ذکر می‌کند «نخستین مولفه، پایگاه امن اقتصادی است. زمانی که خانواده‌ای پایگاه امن اقتصادی نداشته باشد هر چقدر هم که تبلیغات مناسبی برای فرزندآوری در جامعه ایجاد شود، روی آن‌ها اثر نخواهد داشت. چرا که این افراد با دغدغه‌های فراوان مالی و اقتصادی که دارند هیچ وقت نمی‌توانند به فرزندآوری فکر کنند به اصطلاح؛ هشت این خانواده‌ها گروهی آن‌ها است و در تامین مخارج خود نیز مانده‌اند، چه برسد به تامین مخارج فرزند یا فرزندان. گروه دوم افرادی هستند که از عدم پایگاه امن روانی رنج می‌برند. این افراد به دنبال امنیت روانی خود هستند و هنوز شرایط فرزندآوری ندارند. آن‌ها درگیر معضلاتی با دوران کودکی خود هستند و یا زوجین با هم دارای مشکل هستند و این مشکل را سال‌ها بدون درمان ادامه می‌دهند به بهانه اینکه اگر روزی هم فرزنددار شویم می‌خواهیم این فرزند در یک بستر امن و با سلامت روان بالا وارد دنیا شود. این افراد هنوز تکلیفشان با خودشان هم مشخص نیست.»

فروغی به عوامل دیگری نیز اشاره می‌کند «گروه سوم درگیر آسیب پسامدرن و انتخاب و تصمیم‌گیری پسامدرن هستند. افرادی بالغ با وضع اقتصادی مناسب که معضلات عصر مدرن بر آن‌ها تاثیر